

Розвиток дитини молодшого віку

Перші три роки життя є найбільш важливими в житті дитини. У цей період формуються харчові та поведінкові звички, розумові здібності, закладається фундамент особистості.

Діти краще розвиваються, якщо вони одержують належну любов, догляд, заохочення і стимуляцію розумового розвитку разом з повноцінним харчуванням і адекватним медичним доглядом.

Діти мають бути центром уваги не тільки самої родини, але і всієї громади. Необхідно докладати максимум зусиль, щоб створити для них дружнє, сприятливе для розвитку сімейне і соціальне оточення.

Суспільство, родина, кожна людина мають право знати, що:

Усі діти розвиваються однаково. Саме тому існують норми розвитку дітей, які включають показники, щодо того, в якому віці дитина набуває певних умінь і навичок.

Однак у різних дітей цей вік може значно різнитися. Не можна порівнювати досягнення однакових за віком, але різних за темпераментом і характером малюків. Для дітей першого року життя ця різниця може становити один місяць, на другому – 3 місяці, на третьому півроку. Якщо протягом цих часових проміжків дитина не опанувала певних навичок, є підстава для консультації у дитячого невролога.

Уважні батьки і самі можуть визначити можливі відхилення, спостерігаючи за тим, як дитина реагує на дотики, звуки й рухи. Існують прості технології, які дозволяють покращити розвиток дитини. Серед таких технологій ігри, спілкування, масаж. Якщо ж дитина не реагує на стимуляцію та увагу батьків, потрібно звернутися по медичну допомогу.

Не повинно бути ніяких відмінностей у питаннях харчування, догляду й пріоритетів розвитку хлопчиків і дівчаток.

Жорстоке поводження, відсутність стимуляції, емоційної прив'язаності, поганий догляд і неповноцінне харчування в ці найважливіші роки життя дитини ведуть до втрати фізичного й психічного здоров'я, незворотних порушень розвитку мозку, деформації особистості.

Батькам важливо розуміти, що іграшка – це інструмент розвитку дитини, і пропонувати дітям відповідні до віку безпечні іграшки, які сприяють розвиткові. Діти навчаються граючи. Гра допомагає їм розширити свої знання і досвід, розвиває цікавість і упевненість. Дітям подобається імітувати батьків і близьких людей, мінятися ролями з дорослими. Потрібно заохочувати такі ігри, оскільки вони допомагають дитині зрозуміти і прийняти поведінку інших людей.

Що потрібно знати про розвиток дитини до шести місяців

У шестимісячному віці дитина повинна уміти:

- повертати голову в напрямку звуку або світла;
- стежити за рухом руки або предметом, що рухається;

© UNICEF/2005/UKR/0902-Pirozzi

- реагувати на знайомі звуки й голоси;
- піднімати голівку і верхню частину тіла, лежачи на животу;
- тягтися до предметів, які її цікавлять;
- діставати і утримувати предмети;
- перевертатися на обидва боки;
- сидіти, на щось спираючись.

Тривожні ознаки:

- дитина слабо смоче або відмовляється від грудей;
- дитина має обмеженість рухів у суглобах;
- рухи дитини мляві, вона робить постійні однотипні рухи головою;

- у дитини обмежена або відсутня реакція на голосні звуки, яскраве світло, знайомі обличчя;
- дитина часто плаче без очевидної причини.

Поради щодо догляду за дитиною до шести місяців, який забезпечує її кращій розвиток

Викладайте дитину на чисту, рівну та безпечну поверхню, підтримуйте спроби дитини перевертатися з спини на живіт і навпаки. Коли тримаєте дитину вертикально, підтримуйте її голівку. Навчіться робити дитині масаж. Робіть дитині масаж пальчиків, пропонуйте їй іграшку, щоб вона старалася тягнутися до неї та утримувати її, навчіть дитину перекладати предмети із однієї руки в другу. Запропонуйте їй дерев'яні ложки та покажіть, як можна ними стукати.

Кладіть і тримайте дитину на руках так, щоб вона могла бачити, що відбувається навколо. Пропонуйте їй яскраві іграшки та предмети, щоб вона могла тягнутися за ними й розглядати їх. Коли граєтесь з дитиною, важливо дивитися їй в очі, намагатися зловити її погляд, усміхатися і говорити до неї.

Якомога більше розмовляйте з дитиною, використовуючи різні інтонації, називайте її по імені, спонукаючи до відповідної голосової реакції, пропонуйте слухати різні звукові іграшки. Дитині подобається імітувати звуки, які вона чує, тому важливо "воркувати" з дитиною. Виконуючи звичні дії, обов'язково називайте їх, наприклад: "будемо їсти", "дай ручку", при цьому важливо батькам чітко вимовляти слова. Важливо також називати предмети, до яких дитина проявляє цікавість, і імена оточуючих людей.

Для розвитку інтелекту дитини важливо передбачуване середовище. Купайте, гуляйте з дитиною в певні години, продумайте ритуал підготовки до сну для того, щоб виробити у неї здатність встановлювати прості причинно-наслідкові зв'язки.

Дитину необхідно частіше брати на руки, пестити, погладжувати та лагідно розмовляти з нею. Завжди спокійно, доброзичливо та обережно поведіться з дитиною, навіть якщо ви стомлені або засмучені.

Які іграшки потрібні дитині до шести місяців: безпечні яскраві контрастні іграшки, що миються, і від яких не можна відкусити або відірвати маленькі деталі, дзвіночки з різного матеріалу, коротунчики, брязкальця, звукові або музичні іграшки, металеві чашки, дерев'яні ложки.

Що потрібно знати про розвиток дитини від шести місяців до одного року

У віці одного року дитина повинна уміти:

- сидіти без підтримки;
- повзати на руках і колінах, підтягуватися і вставати;
- робити кроки, тримаючись за опору;
- намагатися повторювати звуки й слова, відповідаючи на прості питання;
- насолоджуватися грою і плесканням у долоні;
- повторювати жести та звуки, намагаючись привернути увагу;
- брати дрібні предмети пальчиками;
- тримати ложку й чашку, намагаючись їсти самостійно.

Тривожні ознаки:

- дитина поводиться апатично;
- дитина не вимовляє ніяких звуків, не дивиться на предмети, які рухаються;
- в дитини поганий апетит або вона відмовляється від їжі.

Поради щодо догляду за дитиною від шести місяців до одного року, який забезпечує її кращій розвиток

Батькам необхідно розвивати загальну рухову активність дитини: підтримувати її, коли вона намагається сидіти, вставати на ніжки, ходити.

Пропонуйте дитині іграшки для розвитку дрібної моторики. Навчіть її знімати та нанизувати кільця на стержень пірамідки, складати невеличкі предмети в будь-яку ємність (пластикові кришечки в каштальку або харчовий контейнер), стискати пальчики в кулачок і розтискати їх, грати "дай-дай", "сорока-ворона кашку варила", показувати "до побачення".

Розмовляйте з дитиною, стимулюйте її повторювати інтонацію мови дорослого, відтворювати нові почуті звуки, робити танцювальні рухи під веселу ритмічну музику.

Просіть дитину показувати частини обличчя ляльки чи дорослого, впізнавати предмети на картинках. Вчіть дитину повторювати нові склади, наслідуючи дорослого, називати людей та предмети по складах.

Пропонуйте дитині знайти іграшку, сховану в її присутності (накрити іграшку рушником або коробочкою і

просити дитину її знайти). Навчіть дитину розуміти значення коротких фраз: "Де м'ячик?", "Покажи носик" і т.п. Навчіть дитину виконувати прості дії за вашим проханням: "Помахай ручкою", "Дай ручку", "Обніми маму (тата)".

Які іграшки потрібні дитині від шести місяців до року: картонні книжки, лялька, пірамідка з великими та дрібними кільцями, фігурки тварин, м'які іграшки, машинка середніх розмірів зі шнурочком, іграшковий металофон, іграшковий телефон, коробочки різних розмірів, кольорів і форм із кришками, дрібні предмети, відерце, набір пластмасового посуду.

Що потрібно знати про розвиток дитини від одного до трьох років

У трирічному віці дитина повинна уміти:

- ходити, бігати, лазити, бити ногами м'яч і стрибати;
- пізнавати і називати знайомі предмети й малюнки, коли на них показують;
- складати речення із двох-трьох слів;
- ставити прості питання;
- називати своє ім'я й вік;
- із задоволенням слухати казки та пісні;
- намагатися малювати олівцем або фломастером;
- імітувати поведінку інших людей;
- розпізнавати кольори, знати цифри;
- гратися з уявними предметами;
- самостійно їсти;
- виражати прихильність.

Тривожні ознаки:

- дитина не реагує на інших;
- дитині важко зберігати рівновагу, коли вона ходить;
- у дитини невпевнені рухи та часті падіння;
- дитина нездатна брати та утримувати маленькі предмети;
- дитина не розуміє прості речення;
- дитина нездатна говорити, використовуючи декілька слів;
- у дитини незрозумілі зміни поведінки, особливо якщо за нею доглядали інші;
- дитина не має інтересу до ігор;
- у дитини відсутній або поганий апетит.

Поради щодо догляду за дитиною від одного до трьох років, який забезпечує її кращій розвиток

Стимулюйте дитину до самостійних рухів і дій. Навчіть дитину складати простий конструктор, малювати каракулі, під контролем дорослих відкручувати маленькі гвинтові кришки, розгортати загорнуті в папір предмети, перегортати по одній сторінці книжки, нанизувати на шнурок велике намисто, переливати рідину із однієї ємності в іншу. Складати папір навпіл, розкатувати пластилін, різати папір незагостреними ножицями.

© UNICEF/2006/UKR/1031/Sukhodolska

Навчіть дитину пізнавати себе та близьких на фотографії, показувати названі предмети на картинці, запам'ятовувати, де лежать іграшки. Навчіть дитину основним кольорам.

Читайте, співайте та грайтеся з дитиною. Розмовляйте з дитиною нормально, не використовуючи дитячу мову. Заохочуйте дитину співати, танцювати, вивчіть із нею прості віршики. Спонукайте дитину повторювати фрази за дорослими, самостійно складати прості та складні речення.

Навчіть дитину використовувати допоміжні засоби для досягнення своєї мети, наприклад: витягувати за шнурочок захований предмет, будувати вежу, паровозик або місток із кубиків, складати розрізаний на дві частини малюнок, знаходити той із малюнків, на який показує дорослий.

Батьки мають навчати дитину самостійності: їсти та пити самостійно, використовуючи ложку та чашку. Дитина повинна мати власні тарілочку, ложечку й чашечку. Допоможіть дитині навчитися одягатися, умиватися, мити та витирати руки, чистити зуби й користуватися туалетом без сторонньої допомоги. Намагайтеся не використовувати одноразові підгузники та привчайте дитину контролювати свої фізіологічні потреби.

Учіть дитину обережно ставитися до небезпечних предметів. Для виховання дисципліни встановіть дитині прості правила. Хваліть досягнення дитини.

Навчіть дитину виявляти співпереживання, втіху, допомагати в простій роботі за інструкцією.

Які іграшки потрібні дитині від одного до трьох років: олівці, фломастери, різні за кольором та величиною набори кубиків; набори форм, які вставляються одна в одну; м'які ляльки та іграшки, книжки з малюнками і короткими віршами для дітей; іграшки, які складаються із двох-трьох частин; парні малюнки або дитяче лото, набір для нанизування та шнурування, пластилін, пазли, фігурки тварин, іграшковий транспорт, ляльки для театру.

Факти для Життя